

ปฏิสัมพันธ์ระหว่างตำแหน่งของสาระในภาพกับความแตกต่างทางพื้นฐานวัฒนธรรม
ที่มีต่อการระลึกภาพได้ของผู้ใหญ่ที่ไม่รู้หนังสือ

นางสาวศรีนทร เศรษฐการุณย์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาโสตทัศนศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2532

ISBN 974-577-005-1

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

015987

IA75199.01

AN INTERACTION OF INFORMATION LOCATIONS IN PICTURE
AND DIFFERENCES IN CULTURAL BACKGROUND
IN ILLITERATE ADULTS ON VISUAL RECALL

MISS SARINTHORN SAITTAGAROON

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF EDUCATION
DEPARTMENT OF AUDIO-VISUAL EDUCATION
GRADUATE SCHOOL
CHULALONGKORN UNIVERSITY

1989

ISBN 974-577-005-1

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ปฏิสัมพันธ์ระหว่างตำแหน่งของสารในภาพกับความแตกต่างทาง
พื้นฐานวัฒนธรรมที่มีต่อการระลึกรูปได้ของผู้ใหญ่ที่ไม่รู้หนังสือ

โดย

นางสาวศรินทร เศรษฐการุญย์

ภาควิชา

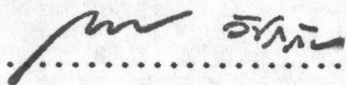
โสตทัศนศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

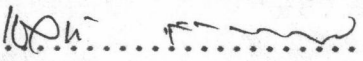
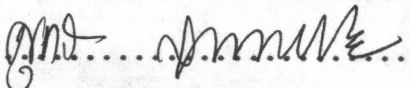
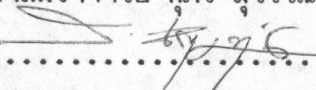

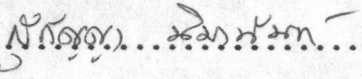
อาจารย์ ดร. เช่าวเลิศ เลิศขไลพินาร

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

 คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากัญ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

 ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร. เช่าวเลิศ เลิศขไลพินาร)
 กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศุภร สุวรรณาศรัย)
 กรรมการ
(อาจารย์ สมพงษ์ จันทร์เที่ยง)
 กรรมการ
(อาจารย์ ดร. วชิราพร อัจฉริยโกศล)
 กรรมการ
(อาจารย์ ดร. สุกัญญา นิมานันท์)

ศรินทร์ เศรษฐการุณย์ : ปฏิสัมพันธ์ระหว่างตำแหน่งของสาระในภาพกับความแตกต่างทาง
พื้นฐานวัฒนธรรมที่มีต่อการระลึกภาพได้ของผู้ใหญ่ที่ไม่รู้หนังสือ (AN INTERACTION OF INFOR-
MATION LOCATIONS IN PICTURE AND DIFFERENCES IN CULTURAL BACKGROUND IN
ILLITERATE ADULTS ON VISUAL RECALL) อ.ที่ปรึกษา : อ.ดร.เชาวเลิศ เลิศชโลหาร,
84 หน้า ISBN 974-577-005-1

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างตำแหน่งของสาระในภาพกับความแตกต่างทางพื้นฐานวัฒนธรรมที่มีต่อการระลึกภาพได้ของผู้ใหญ่ที่ไม่รู้หนังสือ กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้จำนวน 50 คน ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายเป็นผู้ใหญ่ที่ไม่รู้หนังสือจากภาคใต้และภาคกลาง ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีพื้นฐานวัฒนธรรมภาคกลาง จำนวน 25 คน และพื้นฐานวัฒนธรรมภาคใต้ จำนวน 25 คน กลุ่มตัวอย่างเข้ารับการทดลองครั้งละ 1 คน เพื่อทดสอบการระลึกตำแหน่งของสาระในภาพ เครื่องมือที่ใช้เป็นภาพวาดเหมือนจริง จำนวน 5 ภาพ แต่ละภาพแบ่งพื้นที่ออกเป็น 5 ตำแหน่งเท่า ๆ กัน คือตำแหน่งซ้ายบน ขวาบน กลางภาพ ซ้ายล่าง และขวาล่าง นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางและ t-test แล้วเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคู่โดยวิธีของนิวแมน-คูลส์

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างตำแหน่งของสาระในภาพกับความแตกต่างทางพื้นฐานวัฒนธรรมที่มีต่อการระลึกภาพได้ของผู้ใหญ่ที่ไม่รู้หนังสือ
2. ตำแหน่งของสาระในภาพที่ต่างกันมีผลต่อการระลึกภาพได้ของผู้ใหญ่ที่ไม่รู้หนังสือต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. ผู้ใหญ่ที่ไม่รู้หนังสือที่มีพื้นฐานวัฒนธรรมต่างกันระลึกสาระของภาพได้ไม่แตกต่างกัน

ภาควิชา ใสดทัศนศึกษา
สาขาวิชา ใสดทัศนศึกษา
ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อนิติศ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ใสด

SARINTHORN SAITTAGAROON : AN INTERACTION OF INFORMATION LOCATIONS IN
PICTURE AND DIFFERENCES IN CULTURAL BACKGROUND IN ILLITERATE ADULTS
ON VISUAL RECALL. THESIS ADVISOR : CHAWALERT LERTCHALOLARN, Ph.D.

84 pp.

The purpose of this study was to examine an interaction of information locations in picture and differences in cultural background in illiterate adults on visual recall. The subjects were two groups of different cultural backgrounds: central and southern Thailand. Twenty five illiterate adults each were randomly sampling from the central Thailand and the southern Thailand. The tests used in this study were five realistic drawing pictures. Each picture was divided into five equal areas: upper left, upper right, center, lower left and the lower right. Each area or location was contained five pictorial informations. The subject was allowed to see the picture one at a time. After seen each picture, the subject was asked to recall the pictorial informations. The data obtained were analysed by Two-Way Analysis of Variance and t-test. The pairwise differences were tested by Newman-Keuls method.

The results of the study were as followed:

1. There was no interaction between recalling of information in five locations and differences cultural background.
2. There were significantly differences among the information locations in picture upon the recall of illiterate adults.
3. There was no significant difference between two cultural background groups on the recall of pictorial information.

ภาควิชา ไรตตศนศศศศ

สาขาวิชา ไรตตศนศศศศ

ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ ด้วยความช่วยเหลืออย่างยิ่งของ อาจารย์ ดร. เชาวเลิศ เลิศขโลฬาร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ของการวิจัยมาด้วยดีตลอด และขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศุภร สุวรรณาศรัย อาจารย์ ดร. วชิราพร อัจฉริยโกศล อาจารย์ ดร. สุกัญญา นิมาพันธ์ และอาจารย์สมพจน์ จันทร์เที่ยง ซึ่งเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำแก้ไขข้อบกพร่อง อันเป็นประโยชน์

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบและเสนอแนะการสร้างเครื่องมือวิจัย คือ ร่องศาสตราจารย์ อุ่นตา นพคุณ ร่องศาสตราจารย์ สมเชาว์ เนตรประเสริฐ คุณสมบัติ คิ้วฮัก และคุณประสาร นุชพันธ์ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้รับความช่วยเหลืออย่างยิ่งจาก คุณสงกรานต์ แหยมแก้ว คุณกิตติเดช อ่อนละมัย และเจ้าหน้าที่ของกรมการศึกษานอกโรงเรียน ขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ได้ให้ทุนอุดหนุนการวิจัยบางส่วนในการวิจัยครั้งนี้

ท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณสุปรีชา ชาญใช้จักรและครอบครัว ที่ได้ให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา

ศรินทร์ เสรษฐการุณย์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญรูปภาพ	ญ

บทที่

1	บทนำ	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
	สมมติฐานของการวิจัย	5
	ขอบเขตของการวิจัย	5
	ตัวแปรที่ศึกษา	5
	คำจำกัดความของการวิจัย	6
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	6
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
	พื้นฐานทางวัฒนธรรม	7
	กระบวนการสนทนาค้นคว้า	27
	การจำลองเร้าประเภทภาพ	33

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
3	วิธีดำเนินการวิจัย	40
	กลุ่มตัวอย่างประชากร	40
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	41
	วิธีดำเนินการทดลอง	43
	การวิเคราะห์คำตอบ	43
	การวิเคราะห์ข้อมูล	44
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	45
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	52
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	52
	สมมติฐานของการวิจัย	52
	กลุ่มตัวอย่างประชากร	52
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	53
	สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	54
	อภิปรายผล	54
	ข้อเสนอแนะ	57
	บรรณานุกรม	58
	ภาคผนวก	67
	ประวัติผู้เขียน	74

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	การเปรียบเทียบร้อยละของผู้ไม่รู้หนังสือที่มีอายุ 14 ปีขึ้นไป จำแนกตามภาคภูมิศาสตร์ ปี 2525-2528	19
2	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง แบ่งตามความแตกต่างทางพื้นฐานวัฒนธรรม	41
3	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการระลึกภาพได้ ของผู้ใหญ่ที่ไม่รู้หนังสือของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามพื้นฐานวัฒนธรรม และตำแหน่งของสาระในภาพ	46
4	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของการระลึกสาระของภาพ ในตำแหน่งทั้งห้าของผู้ใหญ่ที่ไม่รู้หนังสือ ที่มีพื้นฐานวัฒนธรรมต่างกัน	48
5	ผลการเปรียบเทียบรายคู่ของค่าเฉลี่ยของคะแนนการระลึกภาพได้ใน ตำแหน่งของสาระในภาพที่ต่างกัน	49
6	ผลการเปรียบเทียบการระลึกสาระของภาพของผู้ใหญ่ที่ไม่รู้หนังสือ ที่มีพื้นฐานวัฒนธรรมต่างกัน	51

สารบัญรูปภาพ

รูปที่		หน้า
1	แสดงการเคลื่อนไหวของตาขณะอ่านโคลงของเชคสเปียร์ (Shakespeare)	16
2	แสดงทิศทางการเขียนและการอ่านเลขอาหรับกับเลขไทย	17
3	แสดงจำนวนร้อยละของคนที่ยังมองสาระในภาพเป็นตำแหน่งแรก	29
4	แสดงจุดสนใจในภาพที่มีการแบ่งภาพได้จุดตัด 4 จุด	31
5	แสดงจุดสนใจในภาพที่มีการแบ่งภาพได้จุดตัด 8 จุด	32
6	กระบวนการรับความรู้และการเรียกความรู้	36
7	แสดงการแบ่งตำแหน่งของสาระในภาพออกเป็น 5 ตำแหน่ง	41